

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség: V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földművelésügyi Szövetség.)
Telefon: Automata 294—52.
Kiadóhivatal: VIII., József-körút 5. szám.
Telefon: József 463—09.

FŐSZERKESZTŐ:

SCHANDL KÁROLY dr.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P Félévre 4 P
Negyedévre . . . . . 2 P

Budapest, 1932.

XIII. évfolyam, 45. szám.

Vasárnap, november 6.

Gömbös Gyula nemzeti munkaterve.

Gömbös Gyula miniszterelnök ugynevezett nemzeti munkatervét október hó 26-án tette közzé. A nemzeti munkaterv a miniszterelnöknek a következő bevezetésével kezdődik:

Mióta Magyarország főmeltósága Kormányzója a kormány élére állított, több ízben volt alkalmam a nemzeti közvéleményt kormányzati tevékenységem célkitűzéseiről és irányvonaláról tájékoztatnom. Az erre irányuló megnyilatkozásaimban hangsúlyoztam volt, hogy a kormány az előtte álló feladatokat és teendőket fontosság és sürgösség szempontjából két csoportra osztja. Az elsőbe azokat a kormányzati feladatokat és teendőket sorozza, amelyek megoldása a mai gazdasági és társadalmi viszonyok között nem tűr késedelmet. Az ilyen irányú kormányzati programmon kívül, a reám háruló kormányzati tevékenység második csoportját azok a feladatok és teen-

dők alkotják, amelyek amellett, hogy a kormánynak távolabbi célkitűzéseit foglalják magukban, az egész kormányzati munka összefoglaló keretétül, mozgató rugójául és elvi alapjául szolgálnak.

Az alantikban rövid, tömör, de vázlatos összefoglalásban azt a munkatervemet ismertetem, amely kormányzati tevékenységem távolabbi célkitűzéseit alkotja. Azt akarom elérni e munkaterv széles körökben való ismertetésével, hogy a magyar közvélemény megismerje azokat a célokat, amelyek felé töreksem, azokat a kérdéseket, amelyeket megoldani akarok és azt a szellemet, amelyet minisztársaimmal kormányzati tevékenységünk minden megnyilatkozásánál szem előtt tartunk.

Eddigi beszédeimben nyomatékosan hangsúlyoztam, hogy állandó, rendszeres, közvetlen és bensőséges kapcsolatban kívánok lenni a magyar társadalom legszélesebb

A kálmánházi faluszövetségi fiók szüreti mulatsága október hó 2-án.

rétegeivel. Azzal, hogy az itt következő kormányzati munkatervemet is a magyar közvélemény elé tárom, ismételt bizonyosságát akarom adni annak, mily nagy súlyt helyezek a kormány és a közvélemény bizalomtejes együttműködésére. Amikor ismételten hangoztatom, hogy az egész elkövetkező kormányzati munkásságomat a magyar társadalmom bizalmának és együttérzésének keltős oszlopára kívánom felépíteni, minden magyar testvéremet pártra, osztályra és felekezetre való tekintet nélkül meghívom arra, támogasson engem és kormányomat e munkaterv megvalósításában.

Bel- és külpolitika.

Politikánk célja a magyar nemzet megerősítése, felvirágoztatása, a nemzet minden tagja részére az elérhető legnagyobb erkölcsi és anyagi jólét biztosítása.

Külpolitikánk feladatának tartjuk biztosítani a magyar nemzetállam részére azt a szerepet, amely nemzetünket multjánál, földrajzi helyzeténél és történelmi hívatottságánál fogva megilleti. Minden békés eszközzel arra törekszünk, hogy a békeszerződések a jog és az igazság szellemében revízió alá vésenek.

Alkotmányjog és közigazgatás.

Olyan országgyűlést akarunk, mely a nemzeti közvélemény hí tükrözője és emellett az ország minden dolgozó rétegének képviselője. Szükségesnek tartjuk a választójog reformját, a tífkosság elvének érvényesítése alapján.

Közjogi és államigazgatási berendezésünket úgy kívánjuk átalakítani, hogy ez a közjogi és államigazgatási berendezés a nemzeti erők maximumát bocsáthassa a nemzeti célok megvalósítása végett a nemzet vezetőinek rendelkezésére. Az egyéni szabadság elvének teljes érvényesülésére törekszünk, addig a határig, ameddig ez a szabadság a nemzeti közösség érdekeit nem veszélyezteti. Az egyesületi és gyűlekezési jog szabályozásánál irányelvünk, hogy minden egyesületnek és gyűlekezésnek közvetlenül vagy közvetve a nemzeti erők meghatározottságát kell szolgálnia. A sajtószabadság fenntartása nemzeti érdek addig a határig, amíg a sajtó valóban a nemzet érdekeit szolgálja. Tekintettel arra, hogy a társadalmi szervezkedés terén túltengés mutatkozik, szükségesnek tartjuk a hasonló társadalmi egyesületek összehívását.

Jó, olcsó, gyors és a nép szeretetétől áthatott közigazgatást akarunk, amely mindenkinek egyenlő mértékkel mér és az állampolgár teherviselő képességéhez szigorúan alkalmazkodik. A gyors és eredményes közigazgatás megvalósíthatása végett az ország egyes részeit nagyobb területi hatósággal bíró közigazgatási egységekbe foglaljuk össze, a vármegyék ősi intézményének tisztelvény tartása mellett.

Megvalósítani kívánjuk a tisztviselői pragmatikát, amely arra lesz hivatva, hogy intézményesen szabályozza a tisztviselők jogállását, jogait és kötelességeit. Az előléptetéseknél és a közigazgatási tisztviselői kar kiegészítésénél, a szakszerű selekciós szempontjából indulunk ki. Rendezni óhajtjuk a tisztviselői illetmény- és nyugdíjgyűjt. A magyar ifjúság érvényesülésének biztosítását a legsürgősebb nemzeti és szociális feladatok egyikének tartjuk, ezért az államigazgatás keretében is igyekezni fogunk — a közigazgatásban túltengő magas állások lebontásával és a racionalizálási elvek szellemében — inkább kisebb állásokat szaporítani. Intézményesen lehetetlenné akarjuk tenni a közszolgálatban az álláshalmozást. A tisztviselői összeférhetetlenségre vonatkozó szabályokat a legszigorúbban kívánjuk alkalmazni.

Állampénzügyek.

A pengő értékállandságát minden eszközzel biztosítani kívánjuk. Az aranyfedezeti rendszert mindaddig, amíg a vezető európai államok e rendszer alapján állanak, változatlanul fenntartani kívánjuk. Az államháztartás egységsúlyát minden körülmények között biztosítani és fenntartani kívánjuk. A viselkedő közterheket helyes arányba kívánjuk hozni a nemzeti jövedelemmel. Ezt azonban nem lineáris esőkkentésekkel, hanem az állami funkciók és intézmények körének helyes kiválogatásával kívánjuk elérni. A gazdasági élet és különösen a termelés szempontjait fokozottabban figyelembe vevő, emellett igazságos és arányos közterhevelést biztosító és lehetőleg egyszerű adó- és illetékrendszert akarunk. Szigorú adómorált kívánunk, de

ezzel szemben az államkinestár részéről is fokozottan érvényesíteni óhajtjuk az igazság és méltányosság követelményeit.

Igazságügy.

Igazságügyi kormányzatunk nem törekszik mindenáron új jogszabályok alkotására. Amennyiben jogszabályok alkotására kerül a sor, mindig szem előtt kell tartani, hogy a törvények megtartását nem a megszegésükre mért büntetés sulya, hanem a törvények tartalmának az erkölcs és a lelkiismeret parancsaival egyező volta biztosítja. Törekedni fogunk arra, hogy jogszabályaink ne a gyengébbet a termelő munkában való részvételtől elriasztó tilalomfák és utvesztők legyenek, hanem utjelző táblák a gazdasági, társadalmi és államélet szövevényes útjain. Gyors, olcsó és egyszerű jogszolgáltatást akarunk. Az igazságszolgáltatást nem tart lépést a mai gazdasági élet ütemével. Ennek az állapotnak a megszüntetését kötelességünknek tartjuk. Az eljárási jogokat ehhez szükséges átalakítását meg fogjuk valósítani. A termelő és alkotó munka útjából el fogjuk háritani a termelést és alkotást szükségtelenül akadályozó intézményeket és rendelkezéseket.

A társadalmi és állami élet alapját alkotó intézmények: a család, a nemzet, a vallás, a hatóságok, a hadsereg, valamint az őrtisztviselők intézményes jogvédelmének fenntartása és hatályossá tétele különös gondunk lesz.

Termelési politika.

Közgazdaságunkat a magántulajdon elvén és a kapitalista termelés formái között akarjuk fenntartani, utóbbinak a nemzet egyetemére káros kinövésait erős kézzel igyekezünk lenyesni. Nemzeti termelésünk folytonosságát minden eszközzel biztosítani akarjuk. Minden erővel és reális eszközökkel a gazdasági vérkeringés megindítását fogjuk szorgalmazni. Termelési politikánk vezető gondolata, hogy a termelést minél olcsóbbá s ilyen módon eredményessé is tesszük. Termelésünk és fogyasztásunk összehangzásához és nemzetünk megélhetési viszonyainak javítását nem a tömegek életszínvonalának lesüllyesztésével, hanem olyképp akarjuk megoldani, hogy az összes termelőerők serkentésével, a munkaszerzésével és tervekénységüknek a szükségletekhez igazodó irányításával minél több valódi értéket produkáljunk. Sem a fukarság, sem a pazarlás nem ideálunk. A nemzet minél szélesebb rétegeit kívánjuk a nemzeti termelő munka szolgálatába állítani. Olyan termelési ágakat fogunk tehát kezdeményezni, amelyek aránylag nagyobb tömegeknek biztosítanak megélhetést. Mind a mezőgazdaságban, mind az iparban minél több, gazdaságilag egészséges, termelő kis- és középegszisztencia életfeltételt kívánjuk biztosítani.

Vámpolitikánkban a nemzet összességének érdekeit kívánjuk figyelembe venni. A világgazdasági helyzethez alkalmazkodva, olyan vámrendszert kell felállítanunk, amely megvédelmezi belső termelésünket, de az árak megdrágítására nem nyújt módot. Az érdekképviseletek szerves, okszerű kiépítését szorgalmazzuk a gazdasági élet minden vonalán. Az érdekképviseleti rendszer kiépítése kapcsán meg akarjuk oldani a dolgozó társadalom erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédelmezésére és gondozására hivatott szociálpolitika összes időszzerű feladatait. A munkaközvetítés, a munkabíraskodás, a betegség, rokkantság, öregség s a munkanélküliség elleni biztosítás ügyének szerves és intézményes rendezését ez érdekképviseleti rendszer keretein belül szorgalmazzuk. A társadalombiztosítási intézmények reformját szükségesnek tartjuk. Addig amíg a gazdasági élet válsága tart, a munkanélküliség leküzdése céljából állami feladatnak ismerjük el a munkanélküliek foglalkoztatásának irányítását. Munkaképes emberek munkanélküliség címén való segélyezésének elvi ellenségei vagyunk s a munkanélkülieket csak munka ellenében támogatjuk.

Mezőgazdaság és birtokpolitika.

Tervezzük mezőgazdasági termelést kívánunk, a belső szükséglet igényei és a kiviteli lehetőségek szerint irányítva. Mezőgazdasági termelésünket fokozatosan át akarjuk állítani. Egyrészt a nagyobb tömegek eltartására alkalmas exportképes művelési ágakra, másrészt olyan művelési ágakra, amelyek ipari termelésünknek nyersanyagot szolgáltatnak. Intézményesen fogjuk fejleszteni a magya, mezőgazdasági kísérletgyűjtést és a mezőgazdasági szakoktatást. Minden lehető adó- és illetménykedvezményrel igyekezni fogjuk a magán-mezőgazdaságok létesítését elősegíteni. A vízügyek rendezése és ezzel kapcsolatosan az öntözés és vízellátás kérdése gondoskodásunk tárgya lesz. A birtokmegosztás egészséges kialakításának előmozdítása végett egész-

seges telepítési politika kezdeményezésére és végrehajtására fogunk törekedni. Birtokpolitikai és telepítési célokra az állami elővásárlási jog gyakorlása kapcsán megfelelő telepítési alapot kívánunk létesíteni. A hitbizományi rendszert megfelelő korrekcióknak kívánjuk alávetni. Ki akarjuk azonban terjeszteni ezt a rendszert a kis- és középbirtokra is. Elősegíteni óhajtjuk a szövetségi önszervezés minden életrevaló, reális formáját. Az Országos Központi Hitelszervezetet és a kötelekékbe tartozó hitelszervezetek működési körét főként a mezőgazdasági kisbirtok hiteligényeinek fokozottabb kielégítésére kívánjuk korlátozni.

Iparpolitika.

Iparunkat az egyetemes nemzeti termelés szerves részének tartjuk. Életképes iparágainkat fejleszteni fogjuk. Iparpartólanságunk azonban nem mehet más termelési ág rovására. Iparfejlesztési politikánk különösen a hazai nyersanyagot feldolgozó és mezőgazdasági termékeinket kikészítő iparunk támogatását fogja szolgálni. Minden eszközzel elősegíteni kívánjuk az eddig külföldre exportált nyersanyagok belföldi feldolgozását. Különös gondot kívánunk fordítani népünk művészeti motívumokban gazdag háziiparának fejlesztésére és ennek kiviteli lehetőségét minden eszközzel előmozdítjuk.

Az ipari termelést összhangba kívánjuk hozni a fogyasztás érdekeivel. Egészséges befolyást kívánunk gyakorolni az ipari cikkek igazságos áralakulására. Megokolatlan nyereszkedést tűrni nem fogunk. E célból ármegállapító bizottság fenntartását és helyesirányú átszervezését tartjuk szükségesnek.

Kereskedelmi politika.

Az egészséges kereskedelmet a legmesszebbmenően kívánjuk támogatni, de viszont a feleslegesen túlzott közvetítő-hálózatot ki akarjuk küszöböltetni, hogy ezáltal a termelőt és a fogyasztót minél közelebb hozzuk egymáshoz. Dunavölgyi központi fekvésünkben adott lehetőségeket nagyszabású átlmenő kereskedelmi forgalom kifejlesztésére akarjuk felhasználni. Nagy súlyt helyezünk idegenforgalmunk fejlesztésére is. Külkereskedelmi politikánkat elsősorban külföldi felvevőpiacok megszerzésére óhajtjuk beállítani. Exportpolitikánkat egységes vezetés alá fogjuk helyezni. Exportunk kifejlesztése érdekében a márkázási törvényt ki akarjuk terjeszteni. Utárlózatunk tervszerű kiépítését és fenntartását elsődrendű feladatnak tartjuk. Törekedni fogunk régi utaink minél gazdaságosabb kihasználására.

A közüzemek tekintetében elvünk az, hogy a termelés irányítása és általában a közérdek szempontjából szükséges üzemeket fenntartjuk. Az egyéb közüzemeket, amelyek a magánüzemekkel indokolatlan versenyt támasztanak és közérdekeket nem szolgálnak, megszüntetjük.

Hítelpolitika.

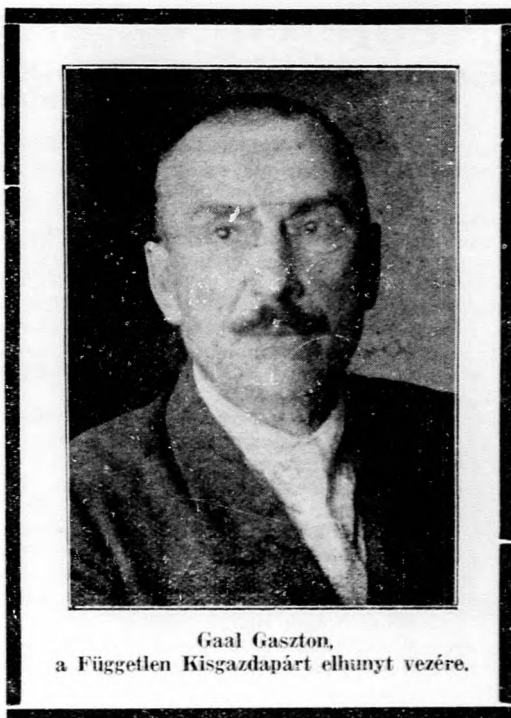
Hítellügyi politikánk homlokterében az olcsó és bőséges hitel előfeltételeinek megteremtése áll, mert termelésünket a mai szűkös és drága hitellellátás béklyóiból ki akarjuk szabadítani. Minden eszközzel elő akarjuk segíteni a belső tőkeképződést s az így felhalmozandó tőkét a nemzeti termelés szolgálatába állítani. Hítelszervezetünket egyszerűsíteni és működését ezzel olcsóbbítani akarjuk. Az azonoscélu és üzletkörü szervek számát összeolvastás után apasztani kívánjuk.

Külföldi adósságaink rendezése, azoknak elviselehetővé tétele és a fennálló termelési és értékesítési viszonyokkal való összhangbahozatala gondoskodásunk különös tárgya. Gátat akarunk vetni a nemzet további eladósodásának. Újabb külföldi hiteleket csak tervszerűen és lehetőleg gyorsan amortizálódó, produktív célokra veszünk igénybe. Gondoskodni fogunk arról, hogy a mezőgazdasági termelési hitel a mezőgazdasági termelés szükségéhez igazodjék. Ugyanancs gondoskodni kívánunk a középipar és kisipar hitellellátásának megkönnyítéséről.

Kulturpolitika.

Magyar faji sajátágunkban gyökerező keresztény erkölcsön és világméreten felépülő nemzeti kulturát akarunk. Kulturpolitikánkat a mai gazdasági helyzetből következő takarékossági szempontok figyelembevételével, de a nemzeti kulturfejlesztés céljaitól elmozdításának szellemében fogjuk irányítani.

Nagy súlyt helyezünk a korszerű fejlődésre, megfelelően a műszaki ismeretek terjesztésére. A nemzetnevelés ügyét elsődrendű feladatunknak tekintjük. Kötelezőgűnknek tartjuk az uralkodó lelkiállás leküzdését, a nemzet lelki újjászülését előmozdítását és az egységes magyar világméret kialakítását.

Gaal Gaszton,
a Független Kisgazdapárt elhunyt vezére.

Valláspolitikánkban minden eszközzel a felekezeti béke fenntartására, megerősítésére s a közfunkciókat ellátó egyházi intézmények támogatására törekszünk. Magas kulturánk európai színvonalát és nemzeti tartalmát jól bevált kulturális intézményeink megfelelő gondozásával, a nemzeti fejlődés ügyét szolgáló tudományos, művészeti, irodalmi törekvések okszerű és egyenletes támogatásával, értékes külföldi kapcsolataink ápolásával fogjuk biztosítani.

Az iskolákban az oktatás terén tapasztalható túlterhelés megszüntetésével kapcsolatban minden fokon nagyobb hangsúlyt adunk a nevelőmunkának. A nép minden rétegének gazdasági érdekét érintő tankönyv- és tanszerügyet a jogosulatlan üzleti érdekek figyelmen kívül hagyásával az olcsó tankönyv és olcsó tanszer irányában kívánjuk végleg megoldani.

A nép széles rétegeinek művelését és nemzeti nevelését erőteljes köznevelődési politikával kívánjuk előmozdítani és evégből népművelési és testnevelési szervezetünket az e körbe tartozó intézmények korszerű átszervezésével és fejlesztésével kapcsolatban szélesebb alapokra helyezzük. A középfokú oktatás terén előkészíteni kívánjuk az általános műveltséget adó középiskolák és az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági szakoktatás szerves összeműködésén alapuló és a mai sokféle iskola-típus redukciójára vezető középiskolai reformot. A gyakorlati irányú középiskola-típusban különös nyomatékkal kívánjuk a mezőgazdaság szempontjait érvényesíteni.

Nemzeti védelem.

Nemzeti önállóságunk biztosítása céljából különös súlyt kívánunk helyezni honvédségünk és a közbiztonsági szervek felkarolására. A hadirokkantakat, özvegyeket és árvákat tekintjük a világháború legsúlyosabb terheit viselő társadalmi rétegeknek. A frontharcosok elhelyezkedését mind a közalkalmazás, mind a magánvállalkozás keretében erőteljesen támogatni kívánjuk.

Népegészségügy.

A népegészségügy felkarolását és különösen a falusi egészségügyi szolgálat organikus kiépítését fontos feladatunknak tartjuk. Egészséges nemzedékek nevelése érdekében a gyermekvédelmet, az anya- és csecsemővédelmet erősen ki fogjuk építeni. A gyámügyi igazgatást megfelelően fogjuk átszervezni. Az orvostársadalom érdekeinek törvényes képviselőre orvosi kamarát fogunk létesíteni.

Az új kormány most ismertetett nemzeti munkaterve kilencvenöt pontra van osztva.

Megjelent az új gazdavédelmi rendelet.

A fizetési könnyítések 1933 október 31-ig lesznek érvényben. — A zálogleveles kölcsönök annuitását csökkentették.

A Budapesti Közlöny (hivatalos lap) október hó 30-i száma közli a 6300/1932. M. E. számú kormányrendeletet a gazdatorozásokra, továbbá a peres és nemperes eljárásra vonatkozó egyes jogszabályok módosítása és kiegészítése tárgyában.

Az egyes gazdatorozásokra megállapított eddigi kedvezmények folyó évi október 31-én lejárnak. Az új rendelet az előírt előfeltételek teljesítése esetére a kedvezményeket most egy esztendőre, vagyis 1933. évi október 31-ig terjedőleg állapítja meg, hogy ezalatt egyrészt az adósnak alkalma legyen kötelezettségeit rendezni, másrészt a hitelező is biztosabb számítást tehessen és ezáltal a gazdasági élet fejlődéséhez szükséges nyugalom álljon elő.

Eddig csupán azok vehették igénybe a kedvezményeket, akik az ingatlan kataszteri tiszta jövedelmének huszorosánál nagyobb mértékben el voltak adósodva, ezzel szemben a rendelet 1. szakasza szerint az 50 kataszteri hold vagy ennél kisebb ingatlanok tulajdonosai már az esetben is élvezhetik a kedvezményeket, ha ingatlanuk kataszteri tiszta jövedelmének tizenötös-ötöd részéig vannak eladósodva.

A 2. szakasz sorolja fel azokat a fizetéseket, amelyeknek teljesítéséhez a kedvezmények kötve vannak. Elsősorban szükséges, hogy az adós köztartozásaira legalább annyit fizessen, hogy mindenkor hátraléka az 1931. évi december 31-én fennállott hátralékoktól ne lépje. Váltótartozásánál negyedévenként fizetni kell kamatot és mindenkor megújítási váltót is kell adni, a már eddig fennálló hátralékos kamatról pedig külön váltót. Törlesztéses kölcsön esetében az esedékes törlesztő részleteknek megfelelő összegeket kell fizetni. Másnemű tartozásra negyedévenként előre kell fizetni az ügyleti kamatot. A kedvezmény mindenkor csak arra az időre terjed, amelyre az adós a megszabott szolgáltatásokat teljesítette.

A 4. szakasz azokat a tartozásokat sorolja fel, amelyekre a behajtás korlátozása nem vehető igénybe: ilyenek az adók és egyéb köztartozások, továbbá azok a tartozások, amelyeknek teljesítése szociális okokból vagy a termelés fenntartása érdekében okvetlenül szükséges.

Az 5. szakasz határozza meg a megszabott fizetéseket teljesítő adós végrehajtási kedvezményeit, amellől arról is rendelkezik, hogy ha az adós a folyó évi október 31. napja után indított per első tárgyalási napján elismeri a követelést és kimutatja, hogy a 2. szakaszban megszabott előfeltételeknek eleget tett, a perköltségben nem lehet elmarasztalni.

A 7. szakasz szerint a hitelezők kérelmére az adóst zárgondnoki tennivalókkal kell megbízni saját ingatlanán és az adós a 9. szakasz szerint számadásra köteles. Ha az ingatlan idegen zárgondnok kezelése alatt áll, ezt is fel kell hatalmazni a 2. szakaszban megszabott fizetések teljesítésére, a végből, hogy a kedvezményekben a zárlati kezelés alatt álló ingatlan tulajdonosa is részesülhessen.

Azoknak az adósoknak, akiknek ingatlana a kataszteri tiszta jövedelem harmadszorosát meghaladó mértékben van megterhelve jelzálogilag és akinek tartozásai a kataszteri tiszta jövedelem negyvenszeresét is meghaladják, a 15-ik szakasz értelmében a bíróság az esetben is, ha a 2. §-ban előírt fizetéseket teljesíteni nem tudják, árverési halasztást adhat, ha valószínűvé teszük, hogy a kötelezettségüket méltányos halasztás esetében rendezni tudják.

A 16. szakasz szerint, ha az előbb említett mértékben eladósodott gazdák ellen az árverés megtartása már nem volna elkerülhető, az árverés helyett ennek hatályával történő eladásra lehet kötelezni az adóst, amennyiben olyan vevő jelentkezik, aki az ingatlan kataszteri tiszta jövedelmének negyvenszeresét elérő vétell ajánlatot tesz. Az ingatlannak ilyen értelmű eladását az adós is kérheti.

A rendelet felhatalmazást ad a bíróságnak arra, hogy elemi csapás, vagy hasonló természeti egyéb súlyos károsodás esetében, tekintet nélkül az eladósodás mérvére, legkésőbb 1933 október 31-ig halasztást adhasson egyes végrehajtási cselekmények tekintetében. E kedvezményben természetesen a haszonbérlet is részesülhet.

A rendelet IV. fejezetének az a célja, hogy a követelések behajtása során felmerülő költségek felszaporodását gátolja.

A 35. szakasz a földterherrendezési eljárás alatt állók jogviszonyát szabályozza és az ezek javára foganatosított telek-

könyvi feljegyzés hatályát bizonyos korlátok között 1933. évi október 31. napjáig meghosszabbítja.

A 37. szakasz a mező-, szőlő- vagy kertgazdasági ingatlanra bejegyzett zálogleveles kölcsönök adósi részére nyújtott fizetési kedvezményről szól, amennyiben az 1932. október 31. napjáig terjedő egy év alatt esedékes annuitásra, ha a kölcsön kamatai évi 7½ százalék, az eredeti kölcsöntőke 2½ százalékkal, ha pedig a kamat évi 7 százalék, az eredeti kölcsöntőke 2 százalékkal csökkentett összeget kell letenniük. Ez a kedvezmény, amely egyébiránt a követelés mennyiségét nem érinti, nincs kötve valamely terhelési határhoz.

A 33-as országos bizottság október hó 29-én, szombaton tartott ülésében tárgyalta le a gazdatorozásokra vonatkozó rendelettervezetet és széleskörű vita után elfogadta.

Az OMGE választmányi ülése.

Október 25-én tartotta az Országos Magyar Gazdasági Egyesület őszi igazgatóválasztmányi ülését Somssich László gróf elnöklésével. Az ülésen résztvett Kállay Miklós földművelési miniszter is.

Somssich László gróf a tagdíj-hátralékok megfizetésére szólította fel a tagokat, majd Buday Barna felsőházi tag, igazgató, a földreform során földhöz jutott kismemberek ügyével foglalkozott és határozati javaslatot terjesztett elő, amely megnyugtató nyilatkozatot kér a kormánytól abban a tekintetben, hogy a már elengedett törlesztő részleteket nem fogják a megváltást szenvedett birtokosokra áthárítani. Mutschbacher Emil igazgató mezőgazdasági vonatkozású beszámolója következett ezután. Azt látjuk — mondotta többek között — hogy ipari és kereskedelmi téren egyaránt a szervezkedés halad előre és csak a gazdátársadalom áll védtelenül. Egyrészt maguknak a gazdáknak kell tehát szervezkedniük, másrészt magának az államnak kell előmozdítania ezt a szervezkedést. Ezután Somssich László gróf elnök üdvözölte Kállay Miklós földművelésügyi minisztert és két kérelmet intézett a földművelésügyi miniszterhez. Egyrészt azt kérte, hogy az inszégakciót és a közmunkákat ne csak a városokban indítsák meg, hanem terjessék ki a vidékre is, másrészt azt sürgette, hogy karolják fel a szövetkezeti eszmét.

Kállay Miklós földművelésügyi miniszter beszélt ezután.

— A legfontosabb és legsürgősebb feladat — mondotta többek közt — a magyar exportkérdésnek egy egyetemes gondolkodásba való foglalása. Nem lehet elválasztani az exportot az importtól. Az importnak is egy irányító eszme szolgálatában kell állni. Ennek a gondolatnak a kiépítésére hivatott az az új szerv, amelyet a legközelebbi időben felállítunk. Ausztriával és Olaszországgal, a két legjobb felvevő piacunkkal a legbarátságosabb viszonyban élünk és feltétlenül realpolitikának tartom ezeknek a piacoknak kiművelését. Az inszégakció keretében a kormány a vidéken, ha csak szerény méretekben is, de megindítja a közmunkákat, én saját tárcám keretében 1.700.000 pengővel leszek a vizitársulatok segítségére, a kereskedelmi miniszter pedig kétmillió értékű utat tud megépíteni. A szövetkezeti eszme kiművelése régi problémája a magyar gondolatnak. Nagyon nehéz az ut, hogy a dekonjunktúra idején egy ilyen gondolatot tovább fejlesszünk. Boldog lesznek és megelégedett, ha a megalvott szövetkezeteinket tudom fenntartani és azok működési körét realissá tenni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezeknek elavult munkakörét ne módosítsuk és ne bővítsük.

A földművelésügyi miniszter szavaiért Somssich László gróf mondott köszönetet.

A megindult vita során Hatvany Endre báró legfontosabbnak tartja az adósok és hitelezők viszonyának rendezését. Szigethy Pál a mezőgazdasági cikke árrombolása ellen emelte fel szavát. Fabricius Endre dr. ismertette ezután, hogy a pénzügyi kormányzat a dohántermelési kölcsönök visszafizetésének határidejét két esztendővel kitolta. Konkoly-Thege Sándor a Tejtermelők Budapesti Szövetségének megalakulását jelentette be. Rege Károly dr. a könnyű hektolitersúlyú búzák értékesítését ismertette, majd a választmányi ülés az OMGE belügyeit tárgyalta le.

 Romlott étel-ital, ha gyomrát elrontja,
 Fél pohár „IGMÁNDI” gyorsan helyrehozza!
 Az Igmándi keserűvizet a legújabb utasítások mindenütt kaphatjuk.

Hasznos tudni,

hogy a derűs hangulat, a jó közérzés mindig a gyomor és belek kifogástalan működésétől függ

Szorulásban szenvedőknél, emésztési hiányoknál pedig

Schmidthauer természetese:

Igmándi

keserűvize válik be legjobban

A Kormányzó Ur neje új nyomorenyhítő akciót indít meg.

Horthy Miklós Kormányzóné nemes szíve sugallatát követve, ismét felhívással fordult a magyar társadalomhoz, hogy adakozásra szólítsa fel a jobsorsuakat a nyomor és inség által ütött begyógyítására. A Kormányzó Ur neje felhívásában közli a múlt akció elszámolását is. A gyűjtés eredménye 531.790 pengő 42 fillér készpénz és majdnem hasonló értékű természetbeni adomány volt, melyből 129.123 egyén, illetve család és intézet részesült segélyben. Segélyben kizárólag csak az arra rászorult és érdemes szegények részesültek. Az akcióval kapcsolatos mindennemű munkát egyetlen fillér adminisztrációs költség sem terhelte. A Kormányzó Ur neje a következő szavakkal fejezi be felhívását:

— Több százezer inséges szorongó aggodását, amelylyel a közelgő tél szenvedéseinek megkönnyítését várja, mélyen átérezve, kérem azokat, akiknek módjukban van a segítség, járuljanak hozzá adományaikkal gyűjtésemhez. És amidőn a magyar társadalom áldozatkészsége iránti teljes bizalommal indítom ismét utnak segélykérő felhívásomat, hiszem, hogy mindenki átérzi a sürgős segítség szükségességét és ugyanazzal a megértéssel fog az inség enyhítését célzó munkám támogatására sietni, amint azt eddig is tette. A legkisebb adományt is meleg köszönettel

fogadom, ne gondolja senki, hogy kis összeget nem érdemes elküldeni, mert a sok kis összeg összetéve, több száz család nyomorának enyhítésére lesz alkalmas.

*

A segélyakció részére a pénzádományok beküldhetők:

1. Csekkklapon a 19. számú postatakarékpénztári csekk-számlára. Csekkklap bármely postahivatalnál, vagy dohánytörszében vásárolható.

2. Postautalványon: Főméltóságú Horthy Miklósné segélyakciója, Budapest, Királyi vár címre.

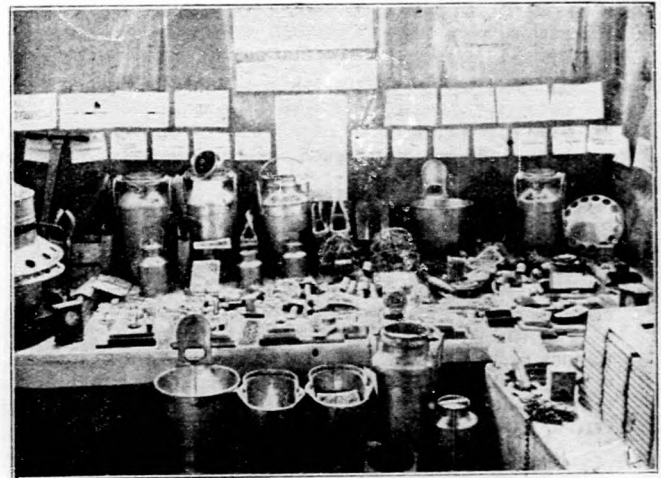
3. Nyugta ellenében 9 órától 14 óráig személyesen is a királyi palotában (Szárnysegédi hivatal.)

A természetbeni adományok kisebb tételekben a királyi várpalotában, vagontételek az előzetes írásbeli vagy telefonértesítésre megadandó címre küldendők.

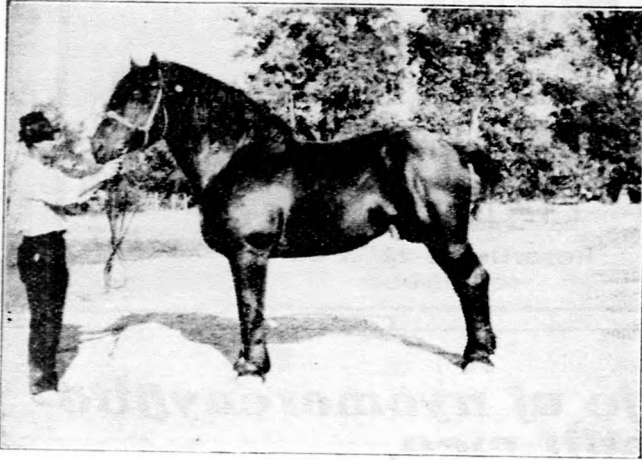
A segélykérők kérvényeikre, az elintézés megkönnyítése végett, a kérvény külső oldalán írják fel nevüket és pontos címüket, a borítékra pedig feltűnő helyen „Segélykérvény” szó irandó. A kérvényekhez semmiféle okmányt ne csatoljanak, mert azok visszaküldését az akció, a kérvények nagy számára való tekintettel, nem vállalhatja.

Hatvanhat százalékos vasuti jegykedvezmény a Nagyatádi Szabó István-ünnepre.

A kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben intézkedik, hogy Nagyatádi Szabó István szobrának november hó 20-án történő avatásünnepségére a vidéki közönség kedvezményes áru vasuti jeggyel jöhessen fel a fővárosba. A kedvezmény abban áll, hogy a személyvonatok III. kocsiosztályában utazók a személyvonatok II. kocsiosztályára szóló féljeggyel oda és vissza, a gyorsvonatok III. kocsiosztályában utazók pedig a személyvonatok II. kocsiosztályára szóló egész menetjeggyel oda és vissza utazhatnak. A többi kocsiosztályoknál a megfelelő alacsonyabb kocsiosztályú féljegyek adandók ki. Ez a kedvezmény általában 66 százalékos kedvezménynek felel meg. Ez a kedvezmény nem egy napra szól, mint általában a „filléres gyors”-vonatokra szóló engedmény, hanem öt teljes napra. A kedvezménnyel ugyanis november hó 18-ának 0 órájától november hó 20-ának reggel 9 órájáig Budapestre érkező vasutakkal lehet a fővárosba utazni, a visszautazást pedig a legkorábban november hó 20-án a 14 órakor induló vonatokkal lehet megkezdeni és november 22-ének 24-ik órájában kell befejezni.

A mátészalkai téli gazdasági iskolai tanulók részére kiosztott ajándékok egy csoportja.

Belga mén.

Jankovich-Bésán József gróf dunaszekesői uradalmából.

Amohácsi téligazdasági iskola gazdaköri ülése Dunaszekcsőn.

A mohácsi m. kir. téli gazdasági iskola önképző gazdaköre október hó 11-én Dunaszekcsőn tartotta meg őszi vándorgyűlést, tanulmányi kirándulással kapcsolatban. Érdekes, kedves, felemelő képet mutatott, amikor a négy járás területén nagy távolságban lakó pörge gazdaszkalapos fiatalok kisebb-nagyobb rajokban ereszkedtek le a bátaszéki országuton s gyülekeztek az elemi iskola előtt. Volt nagy öröm, amikor a rég nem látott bajtársak összelelkeztek s elmondották gyorsan mondanivalójukat. A távol töltött hat hónap nem gyöngítette barátságukat, az időben az még szorosabbra fűződött, gyönyörű példájul az összetartozás érzésének a kötelességtudásnak.

A tanulmányi cél Jankovich-Bésán József gróf uradalmának megtekintése volt. Johannides Géza jószágfelügyelő fogadta az ifjúságot s ismertette a gazdaságot. *Nehéz időket élünk — mondotta — de nem csüggedünk, alkalmazkodunk a viszonyokhoz s ennek köszönhetjük, hogy sem adósságunk, sem adótarthatásunk nincsen.* A Kemna gőzeke mellett ott találjuk a gyönyörű szép magyar ígásjószágot, a tarkatínó-hizallda mellett a gulyatenyésztést, a pinzgauti nehéz ló mellett a lipizzait, az angol tellivér mén ló mellett a nehéz belga lovat. Sőt még a Zala-Phönix öntözőgépet is megtaláljuk. A külterjesség s belterjesség nagyszerű harmóniáját.

Hat szekéren járta be a fiatalság a gyönyörű gazdaságot s visszaérve, magyaros vendéglátásban volt részük, melynek elfogyasztása után tapasztalatokban meggazdagodva tértek vissza a községbe.

Az elemi iskola előtt már türelmetlenül várta őket a szekesői fiatalság. A fehérruhába öltözött leányok csoportja úgy nézett ki, mint egy hatalmas szép virágbokrétá. Eljöttek ők is nézeledni. A vándorgyűlést az elemi iskola udvarán tartották meg. Martina János tanuló (Dunaszekeső) üdvözölte a megjelenteket a szekesői gazdák nevében, kiemelve a vándorgyűlés nagy jelentőségét. Hatásos üdvözlő beszéde után Gyurica Ferenc (Dunaszekeső) igen szép szavallata következett. Hild András (Dunaszekeső) a „Gyümölcsfák és nemek megválasztásáról“ tartott érdekes előadást, majd Schiesler János (Lánycsók) tartotta meg önképzőköri pályázaton első díjban részesített felolvasását a „Takarmánynövények termeléséről Baranyában“, Balog Imre (Dunaszekeső) szavalt igen ügyesen, utána Guth József (Németboly) „A talaj élete“ címen szép, virágos szavakba öltöztetett szabadelőadást tartott. Balog István (Dunaszekeső) mélyérzésű, gyönyörű szavallata fejezte be a műsort.

A gyűlés után a fiatalság táncra perdült s vidám jókedvben a késő éjszakáig szórakozott.

Gyűjtsünk új előfizetőket a „Vasárnap“ részére

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Mátészalkán.

Október hó 9-én, vasárnap, a *mátészalkai m. kir. téli gazdasági iskolánál* nagyarányú mezőgazdasági és ipari kiállítást rendezett a *Szatmárvármegyei gazdasági egyesület*. A verőfényes időben hatalmas tömeg gyűlt össze a kiállítás ünnepélyes megnyitására. Dél előtt 10 órakor kezdődött a megnyitó ünnepség, melyen *Szuhányi Ferenc* országgyűlési képviselő, a gazdasági egyesület elnöke üdvözölte a megjelent előkelőségeket és közönséget, vázolta a kiállítás megrendezésének célját. Utána *Suhayda Tibor* gazdasági tanár, a földmivélsügyi miniszter képviseletében, örömeinek adott kifejezést, hogy a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem összelelkezve, bebizonyította e kiállítással élni akarását.

A *téli gazdasági iskola ifjúsági önképző gazdakörének záróünnepélye* következett ezután, melyen a Nemzeti Híszkegy hangzott el elsőnek, majd *Kovács Lajos* ifj. elnök mondott megnyitót. Utána a buza rozsdabetegségéről lefolyt tartalmos vitában *Kiss Gyula*, *Margitics Antal*, *Burik János* és *Nagy Sándor* téli iskolai tanulók vettek részt. *Török János* felsőéves tanuló igen jól szavalt. *Tengyel Gyula* pedig a téli gazdasági iskola jelentőségéről tartott nagyon szép szabad előadást. *Sebestyén Jenő* igazgató kiosztotta a bizonyítványokat, aranykalászkodat, felavatva az ifjakat *aranykalászkodó gazdákká*. A Himnusz fejezte be a szép és hatásos ünnepséget, ami után a miniszteri kiküldött megnyitotta a kiállítást.

A mezőgazdasági részen nagy érdeklődést keltett a téli iskolás ifjak kiállítása, hol 70 kg-os tököket, hatalmas tányéru napraforgókat, 28 kg-os görögdiányéket, nemesített magvakat, különböző fajta gyönyörű vetőburgonyákat stb. láthatott a közönség. A mezőgazdasági kiállítás *Nagydi*-át (ezüst készlet, Károlyi Gyula gróf ajándéka) *Sebestyén Jenő*né, a mátészalkai téli gazdasági iskola igazgatójának felesége nyerte el a pazár kiállítású gyümölcs, főzelék, csövestengeri, gomba és egyéb befőttkészítményeivel. I. díjat (arany plakett) *Bertók Lajos* téli gazdasági iskolát végzett gebei kiscgazda nyerte mezőgazdasági terményeivel, II. díjat *Rácz György* kiscgazda, III. díjat *Jakab Tibor* kiscgazda mezőgazdasági termény- és gyümölcs-cseikkel. Még számosan részesültek díjazásban és elismerő oklevelekben.

A *téli gazdasági iskola* tanulói közül *Kovács Lajos* paposi ifju nyert el az I. díjat, *Kiss Lajos* jármű ifju a II. díjat és *Tengyel Gyula* nyiresaholyi a III. díjat. A többi kiállító tanuló is mind díjazásban és jutalomban részesült. Áldozatkész budapesti gyárak és kereskedők adományaiból 950 pengő értékű gazdasági felszerelési cikket, gyümölcsfákat, könyveket értett szét közöttük az iskola igazgatósága.

Az *ipari kiállítás*on *Perényi Péter* báróné gyönyörű festett, égetett agyagipari termékei, helybeli szíjgyártók, cipészek, szücsök, asztalosok, rádiósok stb. kiváló munkái lepték meg a közönséget. Nagy volt az érdeklődés a Hangya-központ kiállítása iránt is. A téli iskola udvarán mezőgazdasági gépek, facsemeték, konyhakerti termények, virágkertészet volt kiállítva. Az iskola gyönyörű internátusában először lepte meg a szemlélőt az alföldi fásítási kirendeltség kiállítása. Külön tereben gyönyörködhetett a közönség a közjegyő leányának *Kaprinay Judit*nak iparművészeti és ötvösművészeti remeikeiben és a vármegyei szövűzem kiállításában. Egy másik tereben a vámosoroszi kiscgazdák hozzátartozói által készített *házi-zottések* legszebbjét rendezte izléses kiállításba *Inozdy Márton* ref. lelkész.

A téli iskola melletti leventetereen magyar szarvasmarha- és baromfi kiállítás volt díjazással egybekötve. A kiállítással kapcsolatban délután lódíjazás és lóverseny volt.

„Baromfitömő-készülék“

8 éves multja és több ezer elismerő levele igazolja tökéletességét, mert egy perc alatt tömhet vele libát és a fulladás ki van zárva. Olcsó! Kérjen árjegyzéket.

Cím: KUGLER SÁNDOR, MAKÓ.

Gaal Gaszton

Gaal Gaszton meghalt. Tiszta és nemes lelkét visszaadta a Teremtőnek, testét pedig az anyaföldnek, amelynek egész munkás életében hűséges és fáradhatatlan szolgálja volt. A magyar közélet ritka szép emberi tulajdonságokban gazdag férfiúval lett szegényebb. Közel négy évtizede, hogy szerepet vállalt a magyar közéletben és nyomban fellépése után vezető pozícióhoz jutott. A dunántúli föld szülötte volt és a földdel való szoros kapcsolata megszabta életének utját, valamint munkásságának irányát. *A magyar agrárgondolatnak volt harcos, soha még nem alkuvó képviselője.* Egész életét annak szentelte, hogy hangot adjon a magyar földbirtok érdekeinek és biztosítsa a mezőgazdaság számára a politikai, valamint gazdasági életben, a törvényalkotásban és mindenütt azt a kivételes és uráló helyzetet, amelyet az megérdemelt. Ebben a nemes igyekezetében nagy segítségére volt tiszta meggyőződése, önzetlensége, nagy tudományos felkészültsége, pompás szónoki készsége és szívóssága, amivel az általa vallott felfogást képviselni tudta. Olyan tulajdonságoknak is birtokában volt, mint önzetlenség és szerénység, jóhiszeműség és tettekézség, munkakészség és munkaképesség, s azonkívül alkalmas volt arra is, hogy körülötte történjen a magyar politikai élet egyik kristályosodási folyamata. Gaal Gaszton halála nagy ürt hagy maga után. Egy férfi hagyott itt bennünket, aki még sokat használhatt volna nemzetének. Egy ember, aki talpig ember volt.

Gaal Gaszton az új kormány bemutatásakor a képviselőházban nagy beszédet mondott, másnap hazautazott Balatonboglárra és azonnal ágyank esett. A meghülésből származó influenzás betegségből *tüdőgyulladás* lett. A súlyos kór napról-napra jobban megtörte Gaal Gaszton szervezetét. Az orvosok heroikus küzdelmet folytattak, hogy megmentsek. Az utolsó napok élet-halálküzdelmét Gaal Gaszton már *eszméletlen kívül* folytatta. Ritkán tért magához, hogy aztán ismét letargikus öntudatlanságba merüljön. *Az agónia október hó 26-án, délután 2 óra 40 perckor ért véget, amikor a nagybeteg elhunyt.*

Gaal Gaszton halála teljesen lejutotta az ország közvéleményét. A politikai élet és a magyar társadalom mélyeséges részvétét híven fejezték ki azon táviratok, amelyek tömegével érkeznek a gyászoló családhoz és Gaal Gaszton pártjához az ország minden részéből. Részvétáviratokat küldött *Horthy Miklós* Kormányzó Ur, *Gömbös Gyula* miniszterelnök, *Pesthy Pál* az Egységespárt, *Zichy János* gróf a Kereszténypárt, *Vászonyi János* a Nemzeti Demokrata Párt, *Rassay Károly* a Nemzeti Szabadelvű Párt nevében. Táviratokat küldöttek a Független Kisgazdapárt pártszervezetei és sokan mások.

Gaal Gaszton Székesfehérváron született 1868 november 30-án. 1887—1889-ben a magyaróvári Gazdasági Akadémiát hallgatta, itt nyert diplomát. 1890-ben mint gazdasági gyakorlatos a mezőhegyesi állami birtokra került; onnan *Pusztavacsra*, a Kőburg hercegi uradalomba, majd 1892-ben nagybátyja, *Szalai Imre* lellei gazdaságába. 1902-ben átvette balatonboglári családi birtokát és azóta itt gazdálkodott. 1906 májusában a *lengyeltői* kerület függetlenségi és negyvennyolcas programmal egyhanguan országgyűlési képviselővé választotta. Az 1910-iki választásokon nem lépett fel újra. A proletárdiktatura alatt el akarták fogatni, de elmenekült és *Somogyban*, majd *Zalában* bujdosott egészen a diktatura bukásáig. 1919 szeptember elején a Friedrich-kormány a Somogy, Tolna, Baranya vármegyék számára létesített *kerületi kormánybiztoság* élére állította s később a *somogyi főispáni teendőik végzésével* is megbízta. Ilyen minőségben működött 1920 januárjáig, amikor a *lengyeltői kerület*, mint a kisgazdapárt jelöltjét, ismét képviselőnek választotta meg. *Rakovszky Istvánnak*, a nemzetgyűlés első elnökének lemondása után (1921 július 30-án) a Ház egyhanguan *öt emelte ebbe a nagypontosságú közjogi méltóságba.* A nemzetgyűlés feloszlása után megalakult *Egységespárt* alelnökévé választotta, régi kerülete pedig 1922-ben mandátumot adott neki a második nemzetgyűlésbe is. Az 1922-ben összeült második nemzetgyűlés újból elnökévé választotta, de az elnöki

tisztet most már csupán feléig viselte. A Kállay-féle adójavaslatokat, melyek az ország mezőgazdaságát s általában a falu népét — felfogása szerint — elviselhetetlenül túladoztatták, el nem fogadhatván, *elnöki állásáról lemondott s az Egységespártból is kilépett.* Pártoktan kívül állott 1926-ig, amikor három társával megalakította a *parlamentari agrárpártot*, amelynek programjával választotta meg 1926 december 10-én a lengyeltői kerület — most már ötödikben — képviselőnek. A legutóbbi választás után Gaal Gaszton vezetésével indult meg a független kisgazdapárt országos szervezkedése. Az agitációs munkán kívül Gaal Gaszton alaposan kivette részét a parlamenti munkában is. Legutolsó parlamenti szereplése Gömbös Gyula miniszterelnök és kormányának bemutatkozásakor volt.

Október hó 30-án, vasárnap délelőtt, sokezer gyászoló ember jelenlétében temették el a magyar politikai élet nagy halottját, Gaal Gasztont. Az impozáns gyászmenetben valamennyi társadalmi és politikai réteg felvonult; a kis Balatonboglár valóságosan feketélt az ország minden részéből odaseregelt gyászoló családtagoktól, barátoktól, tisztelőkötől és politikai fegyvertársaktól. A kormány részéről *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter és *Darányi Kálmán* államtitkár jelentek meg. Ott volt *Albrecht* királyi herceg is. A képviselőházat *Almásy László* elnök és *Putnoky Mór*ic háznapgy képviselte. A képviselőház valamennyi pártja küldöttséggel jelent meg.

Az elhunytat a *balatonboglári új római katolikus templomban ravatalozták fel.* A beszentelést *Rott Nándor* veszprémi püspök végezte nagy papi segédlettel. A gyászszertartásnál segélkezett az elhunyt két képviselőtársa, *Griger Miklós* és *Turchányi Egon* is. A beszentelés után *Rott Nándor* püspök emlékezett meg Gaal Gaszton kiváló egyéniségéről.

A gyászszertartás után a koporsót a templom előtti térre vitték. Itt folyt le a gyászünnepek. Elsőnek *Stephães Pál* alispán bucsuztatta a vármegye közönsége nevében, majd *Eckhardt Tibor* mondott bucsubeszédet.

— A nemzet halottjának tekint Téged. — mondotta többek közt — nemesak hivatalos határozat alapján, hanem a *mélyes gyász nyomán is, amely milliók szívét üti meg.* Utolsó lehelletéig a magyar falu tántoríthatatlan szószólója voltál. *A magyar népi erők szabad fejlődése; ez volt az eszményed.* Nagy magyar szál most Veled sirba. De magyarságotól elvonatkoztatva is pótolhatatlan a mi vesztésünk, mert fejedelmi kincsét őriztél lelkedben: *ragyogó, megkarcolhatatlan gyémánt-jellemet.*

Ezután *Szabó Pál* földműves író bucsuzott Gaal Gasztontól a párttagok nevében, majd *Sümei Vilmos* Balatonboglár község képviselőjében bucsuzott. A Gazdaságügyi szónoka *Thrig Károly*, a szövetség volt alelnökétől bucsuzott, *Novák Elek* evangélikus lelkész pedig *Kövágóórs* község nevében emlékezett meg Gaal Gasztonról, aki a községnek díszpolgára volt. A beszédek elhangzása után a független kisgazdapárt képviselőtagjai valóra emelték a barna erköporsót és a községen át, a beláthatatlan embertömegtől kísérve, a temetőbe vitték, ahol a családi kriptában helyezték Gaal Gasztont örök nyugalomra.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A képviselőház ülése.

A képviselőházban őszi ülészaka *október hó 26-án, szerdán* kezdődött meg. Az ülés megnyitása után *Almásy László* házelnök bejelentette, hogy *Klebeisberg* Kunó gróf halálával megüresedett *szegedi mandátum* az egységespárti listán soron következő *Körmendy* Mátyást illeti, akinek behívása iránt már intézkedett, *Fábián Béla* napirendi felszólalásában az inségjárulók címen elrendelt *adóemelékek ellen tiltakozott.* *Jánossu Gábor* *Arany János halálának ötvenedik évfordulójáról* emlékezett meg.

Imrédy Béla pénzügyminiszter válaszolva *Fábián Bélának*, azt hangsúlyozta, hogy *a kormánynak kötelessége az inséggen való segítés, mert ezen a télen keresztül az inségsek ezreit kell segíteni.* Ennek az akciónak a fedezetéről gondoskodni kellett. Rendeletet bocsátott ki a kormány az adók behajtásáról, mert a legszigorúbban kíván eljárni a nagy adóhátralékosokkal szemben és arra törekszik, hogy *a közterhek igazságosan legyenek elosztva.*

Az *október 27-én, csütörtöki* ülésen *Almásy László* elnök

elbucsuztatta *Gaal Gasztont*; beszédét a képviselők állva hallgatták végig.

— *A magyar közéletnek vezéralakja szállott sirba Gaal Gasztonnal.* — mondotta többek közt. — Az ut, amelyre lépett, sziklás volt és fáradságos küzdelmekkel teli, de azt tartotta egyedül célravezetőnek hazája érdekében. S akkor is, amikor a választottaknak a kiválasztottja lett, egy pillanatil sem habozott, hogy az alkotmány által neki jutott fényes méltóságot meggyőződésének áldozatául adja a szilárd és megántoríthatatlan elvek törhetetlen bajnoka. A közélet terén csak ellenfelei voltak, ellenségei nem, de ezek is nagyabecsülték jellemét, gondolkodását, hazafias, szilárd, becsületes meggyőződését. Az ország képviselői s maga az egész ország felfigyelt beszédeire, az ősi magyar lélek hangjának szavára. Magyar volt ő egész egyéniségében. *A közélet szolgálatába nála nem üres beszéd, de lelkiismeretes és hazafias kötelesség volt.* Legközelebb állott szívéhez az *agrártársadalm*, a nehéz helyzetben levő alsó néposztályok közösége, ezekért küzdött égő, hazafias szeretettel, szenvedélyes lélekkel. A magyar föld s népének szeretete nála egyet jelentett a hazafiassággal. A föld szeretetéből fakadt nemes konzervatívizmusa sohasem volt a haladás ellensége, csak eszköz volt számára a nemzet ősi erőforrásai megszentelt történelmi tradícióinak megővésére. Élete örök példája marad késő nemzedékek számára is a közérdek iránti kötelesség eszményi felfogásának is. Indítványozom, hogy a megboldogultat a képviselőház saját halottjának tekintse s elhunyt feletti részvétünket s a haza önzetlen szolgálatában szerzett érdemei a *Ház jegyzőkönyvében örökíttassanak meg.* Ravatalára a *Ház koszorúját elhelyezze, temetésén a Ház képviselőiben magam veszek részt.*

Ezután *Gömbös Gyula* miniszterelnök emelkedett szólásra és az alábbiakat mondta:

— Pártunk nevében van szerencsém bejelenteni, hogy az elnök ur javaslatához a *legbensőbb érzésektől áthatva hozzájárulunk és kérem a t. Házat, méltóztatassék egyhanguan elfogadni ezt a javaslatot. Mi ezzel Gaal Gaston emlékének kívánunk hódolni, akit magam is, de pártunk minden egyes tagja is nagy tisztelettel vett körül és nemes ellőnéfnek tartott.*

Ezután a *Független Kisgazdapárt* nevében *Hegymegi Kiss Pál* bucsuztatta el a párt vezérét.

Az ülés a továbbiak során *bizottsági jelentéseket és mentelmi ügyeket* tárgyal.

Az *október hó 28-iki, pénteki* ülésen az egyes bizottságokban megüresedett tagsági helyeket töltötték be szavazás útján, majd tovább tárgyalták a menelmi ügyeket.

A Ház legközelebbi ülését *november hó 8-án, kedden* tartja.

Nemzeti Egység Pártja: az Egységespárt új neve.

Az *Egységespárt* október hó 26-án értekezletet tartott, melyen *Pesthy Pál* elnök a párt nevében elbucsuztatta *Gaal Gasztont*. Ezután *Gömbös Gyula* miniszterelnök ismertette a párt átszervezésére vonatkozó kérdéseket és köszönetét fejezte ki a lemondott elnökségnek, elsősorban *Pesthy Pálnak*, a párt volt elnökének. *Fabinyi Tihamér* ismertette ezután a *szénkartellel szemben tett és a szénárak leszállítására vonatkozó* intézkedéseket. A miniszter a *szénkartelt feloszlatta, a szénárakat leszállította és a szénügyek miniszteri biztosságát* megszűntette.

Másnap a párt *Gömbös Gyula* miniszterelnök elnökletével értekezletet tartott. *Gömbös Gyula* miniszterelnök az értekezlet elején javaslatot tett a parlamentai bizottságok megüresedett helyének betöltésére. Utána javasolta a miniszterelnök, hogy a párt új neve a következő legyen:

Nemzeti Egység Pártja, Keresztény Kisgazda-, Földművelés- és Polgári Párt. Javasolta ezután a miniszterelnök, hogy a párt átszervezésével kapcsolatban személyi tekintetben a következő változások történjenek:

Pártvezetőség: Bethlen István gróf, Mayer János, Ráday Gedeon gróf, Pesthy Pál, Rakovszky Iván és Kozma Jenő. Pártelnök: Sztranyavessky Sándor. Központi pártiroda, ügyvezető főtájtárs: Marton Béla főtájtár. Háznagy: Brandt Vilmos. Gazda: Takács Géza.

A miniszterelnök javaslatát az értekezlet egyhanguan magáévá tette. Ezzel az értekezlet vége tért.

Az országgyűlésen képviselt politikai pártok ezután tarthatnak gyűléseket.

Emlékeztet még, hogy a biatorbágyi merénylet utáni időben, pontosan 1931 szeptember 20-án, a *Károlyi-kormány* a statáriummal egy időben rendeletet adott ki, amelyben a *gyűlékezési jogot korlátozta.* A rendelet értelmében politikai jellegű népgyűlések, felvonulások, körmenetek stb. tartása tilos volt. A kormány most, október hó 25-én, rendeletet adott ki, amely a *felt jeltzett korlátozás alól kivonja az országgyűlésen képviselt politikai pártokat és számukra megengedi, hogy zárt helyen politikai jellegű gyűléseket tartssanak.*

Változások a főispáni karban.

A Kormányzó Úr a belügyminiszter előterjesztésére *Mikszáth Kálmán dr.-t, Miskolc város főispánját, Tarányi Ferenc dr.-t Vasvármegye főispánját állásuktól felmentette és Lichtenstein László földbirtokost Miskolc város, Ostffy Lajos dr.-t pedig Vasvármegye főispánjává kinevezte.*

A Kormányzó Úr a belügyminiszter előterjesztésére *Ripka Ferenc dr. Budapest székesfőváros főpolgármesterét állásától felmentette.*

VASÁRNAPTÓL-VASÁRNAPIG

GAZDATÁRSADALMI HIREK

Két fillérrel esőkkentették a budapesti tej árát.

A földművelésügyi miniszter a tej fogyasztói árát *Buda- pesten* ez év november elsejétől kezdődően literenkint *32 fillérben állapította meg*, ami az eddigi állapottal szemben két fillér-es esőkkentést jelent. A leszállítás kizáróan a tejkereskedők és vállalatok részére eddig biztosított, ugynevezett „Spannung”-ból történt, mert a termelők, úgy mint eddig, Budapesten ezen- tul is meg fogják kapni a fogyasztói tej után a 20.2 filléres árat, a kiskereskedők pedig az eddigi 3.2 fillért. A földművelés- ügyi miniszter kijelentette, hogy *három hónapon belül újból revízió alá veszi a kérdést*, amikor a racionalizálási intéz- kedésekre vonatkozó javaslatoknak el kell készülniök és amik- or a vállalatoknál megejtendő vizsgálat alapján megállapít- ható lesz, hogy a negyedévi időtartam alatt milyen pénzügyi eredménnyel járt az árleszállítás.

December 3-tól 8-ig tartják meg Budapesten a nemzetközi baromfikiállítását.

A *Baromfitenyésztők Országos Egyesülete* december 3-tól 8-ig rendezi Budapesten az Országos Tenyészállatvásártelenen *IX. nemzetközi baromfikiállítását.* A kiállítással kapcsolatban elméleti és gyakorlati tanfolyamokon hírneves szakemberek ismertetik a baromfitenyésztés fejlődését és azokat a modern célokat, amelyek felé törekednie kell. A tanfolyam december 4—8-ika között lesz és az előadásokat a tenyésztés tan, a takar- mányozás tan és a berendezés tan köréből tartják. Délelőttünkint kappanozási és vérvételi tanfolyamok lesznek. A kiállítás részt- vevői december 9-én a *gödöllői baromfitenyésztő szakiskola* telepét tekintik meg.

! NE PRÓBÁLKOZZON !

42 év óta bebizonyosodott, hogy minden létező

hangszert, gramofont, harmonikát

legjobban, legolcsóbban, legnagyobb választékban

Reményi Mihály

nagy magyar hangszertelepén, Budapest, VI/29, Király-utca 58—60. v á s á r o l h a t.

Kérjen árjegyzéket arról a hangszerről, amit kíván. Díjmentesen küldöm.

Dohánybevéltési határnapok.

A m. kir. dohányjövedéki központ igazgatósága most tette közzé az 1932. évben az egyedáruság részére engedély mellett termelt dohánybevéltására kiküldött bizottságok működése tartamáról szóló kimutatást. Eszerint a dohánybevéltés tartalma az egyes dohánybevéltőállomásokon a következő: *Budapest* december 12—február 24, *Battonya* január 2—február 15, *Békéscsaba* január 2—február 10, *Debrecen* december 12—február 28, *Fadd* december 12—február 24, *Hajdudorog* december 12—február 14, *Jászberény* január 2—február 14, *Jáskésér* január 2—január 24, *Kápolna* december 12—február 4, *Kiskunfélegyháza* január 2—február 10, *Kisvárd* december 12—február 18, *Mezőkövesd* december 12—január 20, *Miskolc* január 2—február 24, *Nagyatád* december 12—január 31, *Nagydorog* december 12—február 4, *Nagykálló* december 12—január 30, *Nagyléta* január 2—január 30, *Nyirbátor* december 12—február 14, *Nyiregyháza* december 12—február 4, *Polgár* december 12—február 14, *Rakamaz* december 12—február 8, *Szolnok* január 2—február 9, *Tiszaroff* január 2—február 15, *Vásárosnamény* december 12—február 11.

A gazdák tiltakoznak a dohánybevéltési árak csökkenése ellen.

Az OMGE most tartott választmányi ülésén a dohánytermelők részéről szóvá tették a Dohányjövedéknek azt az állítólagos tervét, hogy miként a múlt évben, közvetlen a beváltás előtt az érvényben lévő dohánybevéltési árakat csökkenteni óhajtja. Az OMGE választmánya egyhangú határozattal kimondta, hogy a dohánybevéltési árának további csökkentését a múlt évi 20 százalékos csökkentés után, erre az évre megengedhetők nem tartja.

Olcsó mézelőfát kaphatnak a méhészek.

A gödöllői méhészeti gazdaság a földművelésügyi minisztérium utasítására ez év őszén és a következő év tavaszán nagyobb mennyiségű mézelőfát, mézelő díszeserjét, élő mézelő növények gyökereit és gumót, valamint kiválasztott mézelőnövények magvait osztja szét a hazai méhészek között. A földművelésügyi minisztérium a méhészek anyagi helyzetére való tekintettel olcsó árat szabott meg, hogy ezzel a legszegényebb méhészek is lehetővé tegye a mézelőfák beszerzését. A méhészeti gazdaság most kezd szétosztani az akácoknak ama változatait, melyeknek virágzása harminc-negyven napig tart. A mézelőfák, cserjék, növények árlapját a gödöllői méhészeti gazdaság vezetősége kórára azonnal megküldi.

Halasi csipkét adományoztak Mussolininek a magyar nők. *Mussolini* olasz miniszterelnök október hó 27-én délután fogadta Rómában a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének kiküldöttait a Palazzo Venéziában, ahol *Hóry* András követ mutatta be a küldöttség tagjait Mussolininek. *Tormay* Cecile, mint a MANSZ elnöke és a küldöttség vezetője üdvözölte a Duce-t, majd átadta a halasi csipkét, a magyar nők ajándékát. *Tormay* Cecile elmondotta a csipke készítésének történetét. Kiemelte, hogy egyszerű halasi földművesasszonyok munkája a gyönyörű csipke, amelyen több ezer munkaórát dolgoztak. A pompás kézimunka nagy fát ábrázol, tövében kardal és faszessel. Árpád kardja, amely az olasz faszésre támaszkodik, míg a kettő között a magyar címer van kihimezve. A magyar nemzet életfáját ábrázoló hatalmas tölgy lombkoronájába bele van himezve Nagymagyarország és a Csonkaország térképe is. A Duce ismét köszönetet mondva, szívélyesen búcsút vett *Tormay* Ceciletől és a küldöttség többi tagjaitól e szavakkal: „Önök mindenkor számíthatnak réám.”

A csanyteleki háztartási tanfolyam záróvizsgálója. A földművelésügyi minisztérium fennhatósága alatt működő csanyteleki háztartási gazdasági tanfolyam október hó 2-án tartotta meg záróvizsgáját. A vizsgán a minisztérium képviselőjében *Kerner* György, a csongrádi téli gazdaság iskola igazgatója elnökölt. Az elnök buzdító szavakat intézett a növendékekhez, akik kifogástalan feleletekkel bizonyították be, hogy a tanfolyamon milyen sok hasznosat tanultak és a kornak megfelelő felkészült-

séggel kívánnak az élet útjaira lépni. A tanfolyam vezetője *Kapitán* Mária gazdasági tanárnő volt, egyszerűen az elméleti tárgyak s a háztartástan gyakorlati előadója. A szabástvarrást, kézimunkát és nevelést *Rühl* Jolán gazdasági tanárnő, az egészségügyet és gyermekápolást *Ábrahám* Andor dr. orvos adták elő. A társadalom részéről is élénk érdeklődés nyilvánult meg a tanfolyam iránt. A vizsgán megjelentek: *Krúger* Aladár dr. országgyűlési képviselő, *Kiss* Károly szegedi tanfelügyelő, *Gencsy* Zsolt szentesi gazdasági felügyelő, a Károlyi- és Pallavicini-uradalmak tisztikara és a helyi értelmiség teljes számban. A vizsgaelnök zárószavai után csillogó szemekkel vették át a növendékek bizonyítványait és hálás szavakkal mondtak köszönetet a földművelésügyi miniszteriumnak, a tanfolyamot megszervező helyi hatóságoknak és a tanfolyam előadóinak. A növendékek gyakorlati tudásáról a pompás kiállítás tanuskodott, hol szabás-varrást, kézimunka és a konyhaművészet remekei gyönyörködtették a szemlélőt. Az egész vidék érdeklődésének eredményeként a tanfolyam október hó 10-ike óta a szomszédos *Csépa* községben működik, a gazdaközönség élénk figyelmével.

Gömbös Gyula miniszterelnök egy huszadik gyermek keresztapja. *Gallovich* Árpád nyugalmazott vasuti tisztviselőnek, aki Baranya vármegyében, Magyarorszentivánon lakik, most született a huszadik gyermeke. Gömbös Gyula miniszterelnök tekintettel arra, hogy *Gallovich* éppen olyan vidékről való, ahol egyik nagy magyar betegség, az egyke pusztít, elvállalta *Gallovich* huszadik gyermekének keresztapjasságát. Egyszerűen *Gallovich* Árpád számára 200 pengőt küldött.

Beomlással fenyeget a félegyházi templom teteje. *Kecskemét*-ről jelentik: Október hó 25-én megjelent *Kiskunfélegyházán* *Prex* Lajos mérnök, az Államépítészeti Hivatal kiküldöttje és megállapította, hogy az ótemplom tetőszerkezete *ötvenéves* állapotban van. A vizsgálat eredményeként áttevte ez ügyet a rendőrséghez, hogy addig az ideig, míg ki nem javítják a tetőt, a templomot zárják be. A templomot még a város településének első hat évében, 1749-ben építette a Jászkunsgéből idevándorolt 219 alapító család.

Újabb kommunista szervezkedést leplezett le a rendőrség. A főkapitányság politikai nyomozó főcsoportja *Hetényi* Imre dr. főkapitányhelyettes irányításával hetekig tartó munkával újabb veszedelmes kommunista szervezkedést leplezett le, kézrekerítette a szervezkedés vezetőit és lefoglalta a kommunisták titkos nyomodját. Nemrégiben titokban, álneven Budapestre érkezett *Fedor* János géplakatos, aki kommunista ügyekben már szerepelt. Legutóbb három és félelvi fegyházbüntetésre ítélték és büntetésének kitöltése után kitoloncolták az országból. *Fedor* mostanában visszaszökött Magyarországra. *Kertész* Lajos álneven albérleti lakást vett a Szentkirályi-utca 23. számú házban. *Fedor* azután érintkezésbe lépett *Varga* István és *Tóth* József cipészegedekkel. *Varga* a Déry-utca 6. számú házban kibérelt egy üzlethelyiséget. az ajtó fölé kiakasztotta a táblát: *Villám guorstalpaló üzem.* *Varga* és *Tóth* nappal békésen dolgoztak és senki sem sejtette, hogy a békés cipészműhely éjszakaánként átalakult kommunista tanácskozó teremmé. A műhely papírfallal kétfelé osztották és a hátsó helyiségben kommunista nyomdát rendeztek be. *Fedor* bevonta a mozgalomba *Friedmann* Imre lakatost, azonkívül *Kiss* Sándor huszonhét éves magántisztviselő. Egy nő is volt *Fedor* társai között: *Róth* Lili huszonnyolc éves zongoratanárnő. Mikor a rendőrségnek már elég adat volt a birtokában, raitautótt a Déry-utcai kommunista tanyán és valamennyiüket elfogta.

Székelési zavarok. bélgöres, puffadtság, gyomor-szédülés, izgalmi állapotok, szívidegesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullet esetén a természetes „*Ferenc* József” keserűviz a gyomor és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti. a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Korunk legkiválóbb orvosai a *Ferenc* József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazzák. A *Ferenc* József keserűviz gyógyszerházakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

AZ UTOLSÓ CSOMÁD

R E G É N Y

31

IRTA: FÖLDES GÉZA

Az ilyen „eltünések“ nem igen szokták dobraütöni. Ezek mögött rendszeren fontosabb érdekek állanak és ezek miatt okosabb a hallgatás.

Egy alkalommal azonban egy felette értékes családi ékszer cserélt ilyen módon gazdát. E mögött már az a bizonyos „fontosabb érdek“ sem rejtőzködött, amely hallgatást parancsolt volna s az előkerítését a rendőrségre bízták.

De mire a rendőség munkába fogott volna, Kékvízy báró ur és kedves neje úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el őket.

A vizsgálat során a félnépek is megszólaltak és mind többen jelentkeztek a kárvallottak. A vizsgálatnak valamennyi szála mind ezekhez vezetett. De e két előkelőségnek üthették a nyomát.

Hiszen ezek mind a ketten álnevet viseltek. Ezeket a neveket hát őket hiába keresték. A szép asszony itthon a lehető leggyorsabban férjhez ment s azóta a férje neve alá rejtőzhetett. Kékvízy báró pedig másutt más néven járhatta tovább a világot.

Az ilyeneket nem felejtí el soha senki. Ott a messze idegenben ezek sokszor mutatták meg: hogy mulat a magyar. Tetszett nekik, hogy a külföldiek hogyan bámulják meg őket. Nagyon szép pár ember volt. Szépen énekeltek, még szebben táncoltak s mellettük volt a cigány is.

Áhitattal hallgatták, csodálattal nézték. Tapsoltak, éljeneztek s a magyar névnek „dicsőséget“ szerettek. Ezt olyan könnyen nem lehet elfelejteni.

Balog János tehát az első látásra tisztában volt azzal, hogy ki ez a Rónay Béla? De azt sem volt nehéz kitalálni, hogy kicsoda a Csomád ur hervadozó szép Katija?

Csomád ur mindezekkel olyanformán volt, mint az a bizonyos pap, akiről a közmondás azt tartja: A pap házán gólyafészek, minden ember látja, csak a pap nem látja. És hogyan is vette volna észre, hogy az ő „csendes családi tűzhelye“ voltaképpen két züllött lélek menedékhelye.

Ez bizony kemény dió volt Balog János számára. Sehogysem tudta kitalálni, hogy az ámitás sötét ködét miképpen űzze el ettől a háztól. Mit csináljon, hogy ebből nagyobb botrány ne lehessen? De az is nagy gondot okozott, hogy a Csomád ur gyönyörű ábrándképeit miképpen tegye tönkre?

Ezt olyan nagy kegyetlenségnek ítélte, hogy még a megkísérlésére sem mert gondolni. Engedte tehát a dolgok folyását szabadjára. Elvégre ő azért van itt, hogy mindent megfigyeljen. Itt vannak mind a ketten a szeme előtt azok, akik veszedelmesek lehetnek. Tehát amíg ő itt van, örökösök. Ezek semmi kárt nem tehetnek. De ha bármit akarnának cselekedni, minden pillanatban rájuk csaphat. Addig tehát vár és figyel.

Nem kellett sokáig várni. Elég éles szeme volt, hogy mindent meglásson. Eközben az országos zavar is nőtt. Az oláh király 1916 augusztus 27-én hadat

üzent Ausztria-Magyarországnak, s már másnap Németország is kijelentette, hogy ezek után ő is hadilábon áll Oláhországgal.

Szomorú igazságként említjük meg, hogy a mi hadvezetőségünk intézkedése szerint ezekben a sorsdöntő órákban az erdélyi legfőbb katonai parancsnok egy Nyegován nevű kegyelmes ur volt, egy igazi magyarfaló oláh generális.

A legfőbb parancsnoki páholyából Erdélynek katonai ügyeit ez az ur intézte, még pedig oláh lelke szerint. És ő be pokolian intézte!

Hadvezetőségünk az ő megnyugtató jelentése alapján vonta vissza a csapatokat a határról és üritette ki augusztus 30-án Petrozsényt, Brassót, Kézdivásárhelyet.

S hogy a petrozsényi szénbányákat vissza se foglalhassuk, a merisori patak völgyét áthidaló vasuti hidat az ő rendeletére robbantották fel a mieink.

Elpusztított egy pótolhatatlan műtárgyat és lehetetlenné akarta teni, hogy ez valaha megint magyar kézre kerülhessen.

Ez az oláh azt is megcselekedte, hogy a véreit a maga idejében figyelmeztette a menekülésre, de a magyar családok ezreit otthagya a bizonytalanságban. Ezek a szerencsétlenek csak az utolsó pillanatban gondolhattak a menekülésre, mikor már a rabló módra betört oláhok a nyakukon voltak.

Ilyen menekülő csoportok lepték el a Csomád ur erdejét is. Ezeknek már csak az erdő rengetegje nyújthatott némi menedéket. Ezeket Balog János százados vette pártfogásába és igyekezett sorsukat elviselhetővé tenni. A csüggedőkbe lelket öntött s nyugodtan türték a nehéz helyzetüket.

De amint teltek a napok, a menekülők mind levertébbek lettek. Nehéz sorsukért a magyar közigazgatást vádolták.

— Mi történhetett ezekkel? — kérdezte önmagától a százados.

És aztán addig kutatott, amíg észrevette, hogy Rónay ide naponként kijár s ezeket a szerencsétleneket arra biztatja, hogy hódoljanak meg az oláh királynak s addig is bízzák magukat a Nyegován ur jóakarataiba. Ő azt is megigérte, hogy a kérelmüket személyesen viszi el a mindenható generálishoz.

(Folytatjuk.)

Ősz . . .

Ősz az idő, fű a szellő,
Jön a hideg, sir az erdő.
Pusztá a táj, kopasz mező,
Elmulik a szép esztendő!

Itt hagyott már minden madár,
Fű a szellő, sir a határ.
Zord az idő, hideg van már,
Ősz az idő, elmúlt a nyár!

Irtá: KOCSIS LÁSZLÓ (Tiszalök).

Müller Vilmos dr. kir. tanácsos, igazgató-főorvos, az ismert tuberkulózis szakorvos a legújabb tudományos tapasztalatok és eredmények alapján kitünő munkát írt a tuberkulózis megelőzéséről és kezeléséről. Ez a munka értékes orvosi tanácsok és utbaigazítások formájában biztos segítség minden tuberkulózisban szenvedőnek, nélkülözhetetlen azonban minden egészséges ember számára is, mert részletesen tárgyalja az egészséges táplálkozást és mindenkorra nézve rendszerbe önti azokat a szabályokat, melyeket a modern orvosi tudomány a táplálkozás terén mint megdönthetetlen igazságokat főképpen az utóbbi évtizedekben felállított. Megállapított tény, hogy Európa országai közül a tuberkulózis hazánkban szedi a legtöbb áldozatot, éppen ezért a nagyközönség számára készült „A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása diétás kezeléssel” című rendkívül fontos munkát a legmelegebben ajánljuk. Minden családban olvasni kell ezen könyvet, hogy a tuberkulózis rövid idő múlva a kipusztuló betegségek közé tartozzék. Az államnak is óriási érdeke volna, hogy ezen hasznos, olcsó kis munkának minél szélesebb rétegekben való elterjedését elősegítse. Kapható a *Vasárnap* kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-körút 5. szám.

Autószentelés Budapesten. Vasárnap, október 23-án, délelőtt érdekes esemény színhelye volt a fővárosi Jáki-templom körüli rész. A hercegprímás, amint külföldön már szokásos, imponázás külsőségek között megszentelte a gépjárműveket, az utasok szentje, *Szent Kristóf* tiszteletére. „Amikor hazánkban — mondotta a hercegprímás szentbeszédében — erre az első gépkocsiszentelési ünnepre ilyen sokan összesereglettünk, ezt azért tettük, hogy járműveinket és önmagunkat hívő lélekkel Szent Kristóf vértanu oltalma alá helyezzük és azokban a veszedelmekben, amelyek bennünket a gépkocsi használatok fenyegetnek, az Isten kegyelmes gondviselését kérjük. Amikor virágokkal díszítik fel Szent Kristóf szobrát és éreplakettjével ékesítik a gépjárműveket, akkor sem babonát, sem bálványozást nem követnek el. A szobor és a plakett azért van, hogy emlékeztesse az autósokat Szent Kristóf tiszteletére.

Szorulásban szenvedőknél, az „Igmándi” viz válik be legjobban.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

éjfélt után két óra I m kötőszó E

(Beküldte Szücs János Percekről.)

2. Szórejtvény.

testrész férfinév E
(I=ü)

(Beküldte Stier József Baranyaszentlőrincről.)

3. Szórejtvény.

„Talpra magyar!” y kanca
E

(Beküldte Kalmár József Jászberényről.)

4. Szórejtvény.

15 P 2 f ülőhely A tészta
(a—á) (f—p)

(Beküldte Kardos Ernő Vindornyasztólőről.)

5. Szórejtvény.

zs Szeged

(Beküldte Sajgó Ferenc Kovácsszénújáráról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 48-ik számban közöljük.

A 42-ik számban közölt rejtvenyek helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Tejszín.** 2. Szórejtvény: **Tiszasüly.** 3. Számrejtvény: **Sokat szenvedtünk mindnyájan, de ha kell, életünket is feláldozzuk.**

Megejtették: Perce Rókus, Karcagi Nemzeti Olvasókör, ifj. Kantor Albert, Korózs Anikó, Kiss István, ifj. Kovács István, Kovács Bálint.

Jutalomkönyvet nyertek: Ifj. Kovács István (*Rábaszentmihály*) és Korózs Anikó (*Felsőhangony*).

A 43-ik számban közölt rejtvenyek megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ifj. K. B. J., Döge: Rejtvenyeiből közlünk. Kérdésével forduljon a földművelésügyi minisztérium növényvédelmi irodájához (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.) — **Mezőeseti Gazdakör:** A rejtvény jó. — Ifj. K. A., Döge: Közlünk belőlük. — Ifj. L. J., Tar: Jók, válogatunk belőlük. — A. L., Rinyalak: Ön írta-e azt a verset, vagy csak leírta más munkáját? — K. E., Gógánfa: A második jó.

VÁSÁROK JEGYZÉKE

Vasárnap, november hó 6-án. Állat- és kirakóvásár: Alberti, Abádszalók, Jászkesér, Kiskunmajsa, Kunszentmárton. — **Ló- és kirakóvásár:** Budapest.

Hétfőn, november hó 7-én. Állat- és kirakóvásár: Balassagyarmat, Hatvan, Kenderes, Lénárdaróc, Letkés, Mosonszentjános, Nyirbakta, Pécs, Rakamaz, Sáros, Szikszó, Szia, Tolna, Várpalota, Velence, Veszprém. — **Ló-, marha- és kirakóvásár:** Bácsbokod, Izsák, Magyarkeszi, Mór, Poroszló, Vép, Zalagyömrő. — **Marha- és kirakóvásár:** Nagykapornok. — **Állatvásár:** Sümeg. — **Kirakóvásár:** Szentendre.

Kedden, november hó 8-án. Állat- és kirakóvásár: Balassagyarmat, Hatvan, Iván, Kölesd. — **Ló-, marha- és kirakóvásár:** Karmacs. **Ló- és kirakóvásár:** Sármellék.

Szerdán, november hó 9-én. Állat- és kirakóvásár: Ajka, Földes. — **Állatvásár:** Csoma.

Csüörtökön, november hó 10-én. Állat- és kirakóvásár: Hajdudorog, Marcaltó, Nyirbátor, Lövő. — **Ló-, marha- és kirakóvásár:** Lajoskomárom, Vasvár. — **Ló- és marhavásár:** Deveser.

Pénteken, november hó 11-én. Ló-, marha- és kirakóvásár: Nagyszakácsi, Tótszentmárton, Zalaszentrótt. — **Állat- és kirakóvásár:** Bükkösd, Gyoma, Györszentmárton, Gyulakeszi.

Szombaton, november hó 12-én. Állat- és kirakóvásár: Gyoma.

Dr. Bucsányi Gyula

főorvos, eu. főtanácsos, ismert fővárosi szakorvos

2 életfontosságú, népszerűen megírt műve

A hustalan táplálkozás irodalmának elismerten legjobb szakkönyve!

NYERSKOSZT A NYERS DIÉTA

mint természetes gyógytényező.

A tartalomjegyzékből: A nyerskoszt lényege. — A vér megromlása helytelen táplálkozás folytán. — A helyes és észszerű táplálkozás rendkívüli fontossága és befolyása egészségünkre. — A vegetáriánus táplálkozás előnyei. — Milyen táplálékok használhatók a nyers diétánál. — Receptek, teljes szakácskönyv, stb.

Ára: P 3.—

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak 1932. évi október hó 31-én.)

GABONATŐZSDE

KÉSZÁRUPIAC

A készáru piacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó azonnal (prompt) szállítani, a vevő azonnal fizetni köteles. Ezek az árak tehát a termények valóságos forgalmi árát jelentik Budapesten.

Buza: tiszai 76 kg-os 12.55—12.85, 77 kg-os 12.75—13.10, 78 kg-os 12.90—13.20, 79 kg-os 13.10—13.35, 80 kg-os 13.15—13.50; felsőtiszai 76 kg-os 12.05—12.20, 77 kg-os 12.20—12.35, 78 kg-os 12.35—12.50, 79 kg-os 12.50—12.65, 80 kg-os 12.60—12.70; jársági 76 kg-os 12.05—12.25, 77 kg-os 12.20—12.40, 78 kg-os 12.35—12.55, 79 kg-os 12.50—12.70, 80 kg-os 12.60—12.80; fejmegyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai 76 kg-os 11.90—12.05, 77 kg-os 12.10—12.20, 78 kg-os 12.25—12.35, 79 kg-os 12.40—12.50, 80 kg-os 12.50—12.65 pengő. Pestvidéki rozs 6.55—6.65, egyéb rozs 6.65—6.75, takarmányárpa elsőrendű 9.70—10.00, takarmányárpa, másodrendű 9.50—9.75, felvidéki sörárpa 10.75—13.75, egyéb sörárpa 10.50—11.50, zab, elsőrendű 10.00—10.30, zab másodrendű 9.80—9.90, tengeri 6.80—6.95, korpa 7.30—7.40, 8-as liszt 10.50—10.65 pengő métermázsánként.

HATÁRIDŐPIAC

A határidő piacon jegyzett árak olyan terményekre vonatkoznak, melyeket az eladó csak bizonyos idő múlva köteles szállítani, a vevő pedig ugyanakkor fizetni. Ha valaki például novemberben márciusi búzát vesz, illetőleg elad, akkor az eladónak márciusban kell szállítani a búzát, a vevőnek pedig ugyanakkor kell fizetni az árat.

Buza márciusra 13.17—12.88, májusra 13.53—13.23. **Ros** márciusra 7.90—7.60. **Tengeri** májusra 8.47—8.32, júliusra 8.90—8.82 pengő métermázsánként.

A készáru piac és határidő piac gabonárait boletta nélkül kell érteni!

Vetőmagpiac. (Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedési rt. jelentése.) Lóheremag irányzata az utolsó napokban erősen ellanyhult, a külföldi kereslet teljesen megcsappant, ezzel szemben nemcsak Magyarországban, hanem különösen Erdélyben a kínálat nagymértékben megerősödött és szokatlanul nagy mennyiségű kerültek piacra. Néhány nap óta több vidékről különösen szép tartóheret is ajánlanak és mindez csak fokozza a lanya irányzatot. *Lucernamag* valamivel jobb keresletnek örvend és az árak némileg emelkedtek. Tekintettel a már aránylag csekély készletekre és az árak állandó emelkedésére, most már erősen fedezik a tavaszi szükségletet is. Ugyanez vonatkozik takarmányárpa, melyből azonban csak megbízható minőségűek találhatók elhelyezésre. *Baltacim, mohar és tavaszi búkköny* iránt is mutatkozik csekély érdeklődés, változatlan árak mellett. *Szudánbors* igen nagy mennyiségeket ajánlanak, az árak azonban változatlanul erősen nyomottak. *A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései 100 kilónként, nyers áruért budapesti paritásában:* Lucerna 103—113, lóhere 80—84, szöszbúkköny 18—20, lenmag 25—28, tökmag 16—19, napraforgó, fehér 18—19, kék mák 118—122, Viktória-borsó 17—18, expresszborsó 19—22, őszi borsó 13—13.50. **Abrahtakarmánypiac.** Árpakorpa 8.90, borsóhéj 9.50, borsó-korpa 9.30, búzakonkoly 8.90, konkolydara 9.50, lenmagpogácsa 17, napraforgópogácsa 15, repecpogácsa 10.50, rozskonkoly 8.50, rozskorpa 7.80, rozsocsu 7, rozstakarmányliszt 10.90, szójabab-pogácsa-liszt nagyban 23, szójabab-pogácsa-liszt kicsinyben 26, tökmagpogácsa 19 pengő métermázsánként. **Cirokszakál** takarószalma átlagárban 12—14, bélésszalma átlagárban 7—8 pengő métermázsánként. **Cirokmag** 4.50 pengő métermázsánként.

Burgonya. Árak készpénzben, 100 kg-kint értendők és magyar átlagminőségű, azonnal szállítandó árura vonatkoznak. Wohlmann étkezésre 4.50—4.80, Krüger étkezésre 4.40—4.70, Ella étkezésre 4.90—5.10, nyári róza 10—11, őszi róza 7—8 pengő métermázsánként. **Takarmányvásár.** Réti széna, másodrendű 5—6, harmadrendű, csomagolásra 3.50—4.90, sarjuszéna 4.50—5.50, muharszéna 3.50—5.60, luernaszéna 7—8, lucerna- és muharkeverék 5.50, lucerna és búkkönykeverék 4, csöves tengeri 5.80, alomszalma elsőrendű 4.50—4.70, másodrendű 4.30, zsupszalma 5.50—6.50 pengő métermázsánként, zsupszalma 1 kéve 30 fillér.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szópós: elsőrendű 0.74—0.86, másodrendű 0.64—0.73, harmadrendű 0.53—0.62, élő bárány 0.60 pengő kilogrammonként, élőszuliban. **Tenyészmarhák és jármosok.** Elsőrendű belföldi jármosokör (tarka) 0.44—0.48, elsőrendű belföldi jármosokör (fehér) 0.44—0.48, másféléves üszök 0.40—0.45, másféléves tinók 0.35—0.40 pengő kilogrammonként, élőszuliban.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, fiatal kisfogas ürök, páronkint 100 kg, vagy azon felüli súlyban 40—45 fillér, prima hizott bárányok páronkint 75—80 kg súly között 40—45 fillér kg-kint, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronkint 6 kg súlylevonással.

Lóvásár. Csikó 30—70, igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 200—450, könnyű 120—260, számár 45, alárendelt minőségű lovak 26—130, vágólovak 20—120 pengő darabonként.

Gyapju. Hazánkban a készletek nagyon lepadtak, ami a tulajdonosokat tartózkodásra készteti és itt-ott jobb árak elérését is eredményezi.

Nyersbőr. Marhabőr, minden súlyban, magyar 0.50, tarka 0.60, borjubőr, rövid lábbal 0.75 pengő kilogrammonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 0.34, lefölözött tej 0.10, tejszín 1.80—2.20, tejfel, kicsinyben 1.20—2, nagyban 80—1 litérenként, centrifugált teavaj kicsinyben 2.80—3.20, nagyban 2.40—2.80, szedett vaj kicsinyben 2.40—2.80, tehéntúró kicsinyben 0.60—1, nagyban 0.40—0.70, juturó kicsinyben 2—2.80, nagyban 1.40—1.70, trappista sajt kicsinyben 1.80—2.80, nagyban 1.50—1.90, emmentáli sajt kicsinyben 2.80—4 pengő kilogrammonként.

Baromfi és tojás Élő baromfi: csirke, darabja 0.90—2.40, tyúk darabja 1.80—2.80. Leölt baromfi: hizott ruca kg-ja 1.50—1.80, csirke kg-ja 1.80—2.40, tyúk kg-ja 1.50—1.80, hizott liba kg-ja 1.30—1.70, libamáj kg-ja 3—6 pengő. Tojás darabja 7—11 fillér.

Vadpiac. Bevásárlási árak az feladóállomás: nyul 3½ kg-nál nehezebb 2.30—2.50, 2 kg-nál nehezebb 1.15—1.25, fácánkakas 1.50—1.80, fácántyúk 0.90—1.10, fogoly fiatal 0.80—1, öreg 0.50, vadliba 0.30, vadkacsa 0.30, bukóka 0.20, szalonka 1.40 pengő darabonként. Őz 0.60, szarvastehén 0.25, vadsertés 40 kg-ig 0.40, ezen felül 0.30 pengő kilogrammonként.

Halpiac. Ponty, élő, kicsinyben nagyság szerint 1—2.40, nagyban 0.80—2, ponty, jegelt, kicsinyben, nagyság szerint 0.80—1.40, nagyban 0.60—1.20, harsa, élő kicsinyben, nagyság szerint 2.40—3.60, harsa, jegelt, nagyság szerint 1.60—3, nagyban 1.20—2.60 pengő kilogrammonként.

Zöldség. Sárgarépa 10—16, petrezselyem 12—24, zeller zöldjével, darabja 2—10, kalarábé 1—20, karfiol 20—40, vöröshagyma 8—14, fokhagyma 40—80, cékla 10—20, fejeskáposzta 6—12, kelkáposzta 6—14, vöröskáposzta 16—26, fejjallata darabja 4—12, torma kilogrammja 50—160, burgonya, őszi róza 12—14, nyári róza 14—18, Ella 8—10, kifli 16—28, champignon 140—280, fekete retek 6—20, zöldpaprika 14—40, tök főző 12—24, paradicsom 10—24, zöldborsó: 40—120, zöldborsó, hüvelyes 32—40, paraj 30—50 fillér.

Gyümölcs. Alma 16—140, birsalma 20—60, körte 40—140, szilva, beszterei 30—1, őszibarack 80—240, naspolya 140—160, áfonya 120—140, szőlő 22—1, dió 70—220, mandula 60—80, gesztenye 60—100 fillér kilogrammonként.

Méz, pergetett kg-kint 120—140 fillér.

Borpiac. A kiforrt borok kínálata megkezdődött. Falusi borokért 1.10 pengőt, urasági tételekért 1.50 pengőtől felfelé terjedő árat kérnek Malligand- és hektoliterfokonként, sörrel együtt, ab termelőhely. Gyöngyösön az Otelló minősége igen jó. A szüret megindulásakor 12 pengős áron, de most már 11 pengőért is lehet vásárolni.

Szész és szeszitalok. *Gyümölcspálinka:* Törkölypálinka jobb kereslet mellett nagyobb tételekben valamivel drágább, 2.80—2.85 pengőn kelt el. Szilvóriumban, tekintve a várható kisebb termelést, az árak tartottan szilárdak. Eperpálinkát kisebb tételekben 3 pengőig ajánlották.

Fapiac. Tüzipában az enyhe időjárás lehetlenné teszi az üzleti forgalom megélénkülését. Belföldi búkkhasáb nagy tételeknél 290—295 P, egyes vagonok vételnél 310—320 P, száraz cserhasáb 255—265 P, egyéves cserhasáb 235—240 P, akáchasáb egyéves 270—280 P vagonként budapesti paritásában. Dorongfa 20—30 pengővel olcsóbb. *Lombfancmékben* az üzleti forgalom minimális.

FELELŐS SZERKESZTŐ: MAYER EMIL.
KIADJA: AZ ÚJ BARÁZDA LAPKIADÓ RT.
FELELŐS KIADÓ: FARAGÓ ALADÁR.

RUHÁZATI SZÜKSÉGLETÉT

legelőnyösebben a

„HANGYA“

déli szövetkezeteiben szerezheti be

*

Tartalékpenz legelőnyösebben mint áruelőleg vagy folyószámla-betétek a **HANGYA** központnál gyümölcsöz-tethetők!